

Szerkesztőség és kiadó hivatal
S. J. hényi utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK,

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ideintéendők.

Hírmegtelen levelek csak ismert közölköz
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:	
Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hóra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábospettisor egyszeri beiktatásért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábos pettisorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
ujdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Szerda, augusztus 3

149. szám.

Erdély.

Budapest, aug. 1.

Közelebb ünnepezték Déván a magyar történelmi társaság tagjait, a kik ott tartották ezidei vándorgyűlést. A fogadás és vendéglátás szíves és lelkes volt, mint mindig, mikor erdélyiek magyarországiakat látnak és üdvözölhetnek maguk között. Es ez — nincsen benne semmi szégyen — nem pusztán vendégszeretetről történik, habár ez is mindig ősi erény volt Erdélyben. Nem csak ezért. Hanem azért is, mert az erdélyiek égnék a vágytól, hogy Magyarországon minél inkább megismerjék a bércezes kis hazát: embereit, viszonyait, szépségeit, bajait, küzdelmeit, a mik oly keservessé s áldozatteljessé teszik ott az életet. S mikor ezt kívánják, jót kívánnak nemcsak maguknak, hanem nekünk is. Mert tudják, hogy bajaikon gyökeresen segítve csak akkor lesz, ha Magyarországon, főképen pedig Budapesten azok, a kiknek döntő a szavuk és életbevágó a cselekedetük, alaposan ismerni fogják Erdélyt. Mikor tudni fogja mindenki, hogy Erdély segélyre, támogatásra, szeretetteljes istápolásra szorul, de sőt ezt jogosan meg is követelheti; mert a mi Erdélynek fája, az nekünk is árt, a mi ott éget, az itt is sajog.

És valljuk meg, szégyenszemre bár, hogy nem ismerjük Erdélyt.

Miért? azt ne kutassuk. A rekrimáció mindig hiábavaló és meddő munka volt s az is marad örökre. Csak keserűséget okoz a nélkül, hogy használna. Valljuk be egyszerűen és őszintén, hogy nem ismerjük Magyarországot végvárát, a melyet megvédelmeznünk kell, és aztán legyünk rajta, hogy jövőre ez másképen legyen.

Erdély fontosságát gazdasági, nemzetiségi, katonai, geográfiai és kulturális

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Balázs Sándor.

Balázs Sándor 1830. decz. 30-án született Kolozsvárott. Mint író (vitézeket át folytatott munkásságával) irodalmunkban számot tevő helyet vívott ki magának. A szépirodalomnak majd minden ágában működött; legnagyobb sikereit azonban mint beszélyíró aratta. Rajzai és georkepei közül többel németfordításban is elismerést vívott ki magának. A fővárosi felolvasó m-tinék és soiréek egyik legkeresettebb és szívesen halgatott felolvasója volt. Mint ilyen különösen a Petőfi és Kisfaludy társaságok ülésén aratott sok tapost. Regényt is többet írt s ezek közül a „Vissza tért fecske“ keltett feltűnést. Színdarabjai közül az „Egben“ című — melylyel pályadíjat nyert, ma is roperoireon van a nemzeti színházban, a „Boldogult“, a „Pesti vizvezeték“ és „A kis árva“ című vígjátékai sokszor megneveztették e főváros közönségét és satiricus élük nem tévesztette el hatását. Szigligeti, a nemzeti színház igazgatója nagyon szerette, bizalmával nem egy ízben kitüntette, amit az is bizonyít, hogy közösen írta meg vele a „Strike“ című népies színművet, mely évek hosszú során át nagy vonzó erőt gyakorolt a fővárosi közönségre s még ez előtt két évvel is, mikor Feleki Miklós társulatával a gyapju utcai színházban színre került, zsúfolt házakat csinált. A színházi körökkel mindvégig összeköttetésben állott, bár az utóbbi időben a viszony kissé meglazult köztük. Sok szál futta a nemzeti színházhoz, darabjai, melyeket folyton adtak; Szigligeti barátsága, mely az elhunyt igazgató haláláig sohasem csorbult meg; neje született Bognár Vilma, ki a nemzeti színház operájának ünnepezt énekesnője volt, akivel 1860-ban lépett házasságra; s végre hivatala is,

szempontokból fejtegetni, úgy hiszem, főlölesleges munka volna. Tudja jól mindenki és érzi az is, a ki nem tudja, hogy Erdély elvesztése halálos csapást mérne Magyarországra jövőjére. Azért tegye meg mindenki a magáét arra nézve, hogy ezt a katasztrófát megátoljuk.

A veszedelem, fájdalom, megvan.

Nemzetiségek szaporasága, erőszakos terjeszkedése, folytonos eselszövényeitkos és nyilt háborusodásuk, az anyagi szükséggel való szöveten és kínos küzködés napról napra n-hezebbé teszi a magyarságra nézve hogy megtartsa eddigi pozícióját és így megóvja Erdélynek magyar jellegét és értékét. Nyujtsunk kezet a szorongatottaknak, ne sajnáljunk soha semmit, a mire Erdélynek szüksége van; mert a szükség tényleg ott mindenben nagy, és mindazt, a mit odaadunk, k-mataiban busasan vissza kapjuk.

Az első lépés ehhez az, hogy minél többen ismerjük személyes tapasztalások alapján e kies kis országgrészt.

A ki teheti, utazzék magában Erdélybe. Nem bánja meg. Erdélynek természeti szépségei vetekednek Európa leg-hiresebb vidékeivel, és ha a németek büszkélkedve emlegetik a szász Svájcot, mi bátran mondhatjuk Erdélyt magyar Svájnának. Történelmi érdekességei lekötik mindenkiere a figyelmét, a ki nem teljesen érdeketlen hazájának multja s nagy embereinek emléke iránt. Lakosai legszeretreméltóbbak, a kik szíves barátsággal szorítanak kezet mindenkiel, a ki odanyujtja erre érdemes jobbát. Műveltek, gavallérok, tanultak, ug, hogy Magyarországon sok vidékén követendő példát lehetne odaállítani az erdélyi uritársaságot.

A ki nem teheti, hogy egyedül menjen és heteket töltsön Erdély bájos vidékein, az használjon föl olyan ked-

vező alkalmakat, mint a milyen a történelmi társaság vándorgyűlése is volt. Nemsokára újabb ilyen alkalom fog ki-nálkozni, a melynek elmulasztása igazi veszteség lesz mindenkire, a ki Erdélyt nem ismeri.

Az erdélyrészi magyar közmelekedési egy-sütet néhány hét mulva tartja évi vándorgyűlést S. psi-Sz.-Györgyön a Székelyföld szívében. Ebből az alkalomból az „Irók és Művészek társasága“ nagy kirándulást rendez Erdélybe; a ki csak teheti, vegyen részt benne; ezzel nemcsak saját magának fog sok élvezetet szerezni, hanem egyszerűen hazafias missziót is végez, Először: mert minél tömegesebben jelennek meg a magyarországiak a sepsi-sz.-györgyi közgyűlésen, annál inkább fokozzák az erdélyiek bátorságát és kitartását; másodsor pedig visszatérve mindegyikük terjesztője lesz az erdélyi viszonyok ismeretének.

Hanem a ki lemegy, ne elégedjék meg az egyszerű turista szerpével: igyekezzék megismerni az embereket, a szokásokat, az inté-ményeket, viszonyokat. Lesz benne módja bőven. A közgyűlésre összeseregél Erdély közpósztyánok és arisztokráciájának — ennek az igazán tősgyökeres magyar arisztokráciának — színe-java, lesz erdélyi kiállítás is a közgyűléssel kapcsolatban és ott látni fogjuk mindat, — a mit Erdély szorgalmas és eszes népe a mezőgazdaság és az ipar különféle ágaiban termeni tud. Azután végigvesszük a kirándulás egész Erdélyben; és habár nem is fogunk gyönyörködhetni mindabban, a mi figyelemre méltó ebben a kis országban, mert ehhez hetek kellenének, azért mégis a kirándulásban résztvevők alkothattak maguknak képet arról, hogy tulajdonképen minő is az a „bércezes kis haza“, az ő sokat gunyolt furcsaságaival és keveset dicsért szépsé-

szélhetnének. Jelenét sem játszotta el. Erdelkesnek tartjuk fölemlíteni, hogy egyik utolsó felolvasása, melyet ezelőtt két évvel a Kisfaludy-társaságban tartott, egy rétfás elbeszélés volt, amelyben azt mondta el, mit érzett, midőn felakasztotta magát. Akkor sokakat nevettek az elbeszélésen, mert a végén nem mulasztotta el megjegyezni, hogy az egész akasztási história csak álom volt, mert össze ágában sincs, hogy öngyilkos legyen. És mégis az lett. Megmérgezte magát és sokat bánjatott éllete kiszenvedett.

Balázs Sándor halála — annak daczára, hogy élete utolsó éveiben viszonylag kevés-szer volt róla szó az irodalomban — igazi nagy tehetség végét jelenti, oly tehetségét, ki szerencsésebb viszonyok között igazán nagy alkotásokra lett volna hivatva. Volt egyéniségében valami, a mi igazán a nagy szellemekre emlékeztet: kedélyének keserűsége, maró humor egészen ajátos volt, minden utánzástól ment, s midőn ezt a saját-ágot érvényesíteni tudta, néha egy apró elbeszélésben, egy rajzban annyi eredetiséget, annyi önálló-ágot fejtett ki, hogy a legjobb ilyenmő hazai és külföldi termékekkel bízást egy színvonalra állíthatták. De ez a páratlan írói tehetség már hosszú évek óta meg volt törve, meg volt bénítva. Alig szenved kétséget, hogy az a vég, mely tagnapeltt Balázst érte, annak a hosszú, kínos küzdelemnek volt a megrázó befejezése, melyet Balázs az anyagi gondokkal folytatott. Mert a milyen jeles író, olyan szerencsétlen ember volt, s minden kísérlet a melyhez fogott, hogy tehetségéhez képest mindig kedvezőtlen helyzetből kiküzdje magát, balul végződött s ez Balásznak nemcsak anyagi viszonyait tette fokontint mind rosszabbakká, hanem rontotta kedélyét is, igazi munkabírását is s lassan-lassan megbontotta családí életét majd — mint szomorú vége mutatja — meghasonlással hozta az élettel is. — A ki őt ismerte — alig van a magyar isodalomban és hirlapirodalomban

geivel. Bizonyos vagyok benne, hogy ezt a képet senki elfeledni nem fogja, annyira bevésődik mindenkiere az emlékébe, szívébe, telkébe.

Szükséges is, hogy mindnyájan folytonosan ott hordjuk emléktünkben, szívünkben és telkünkben Erdélyt; mert abban a pillanathban, a mikor elfelednők Erdélyt, elfelednők egyszerűen azt is, hogy biztosítuk Magyarországra jövőjét.

Szokolay Kornél.

Ovintézkedések a cholera ellen. Az Olaszországban fölmerült cholera vonatkozólag a belügyminiszter a következő újabb körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

Mintán a legújabb tudósítások szerint a cholera Olaszország déli részében különösen Sziciliában és Calabriában még mindig nem szűnt meg, sőt annak szörványos esetei ott már több apró községben is jelentkezén, a cholera az első gőzponthól tovább terjedni látszik; az ily megtámadott vidékekről a cholera-nak továbbterjedése a mostani fejlett közlekedési viszonyok mellett könnyen bekövetkezhethet, intézkedés teendő azon czélból, hogy a Sziciliából érkező utasok ott, a hova huzamosabb tartózkodás czéljából érkeznek, még azon esetben is, ha utazásuk közben már vesztog intézeti keze-ést állottak ki, megérkezésüktől számított három napig tartó szigorú orvosi megfigyelés alá vétessenek, ruhaneműjeik megvizsgáltassanak és am-nyiben a ruhaneműek szennyeseknek vagy ürülékekkel fertőzötteknek találtnak, azok haladéktalan kimosatása, illetőleg szigorú fertőtlenítése eszközöltessék. Azon esetben pedig, ha ily utasnál cholera gyanus betegedés tünetei mutatkoznának, az ily betegek azonnali gyógykezeléséről és tökéletes elkülönítéséről hatóság gondoskodás törtenék. Miről a törvényhatóság azzal értesitem, hogy haladéktalanul tegye meg a kellő intézkedéseket arra nézve, miszerint törvényhatósága területén a Sziciliából vagy Calabriából érkező utasok megérkezéskor azonnal bejelentessenek az illetékes hatóságok, a hatóság pedig a veit bejelentés után haladéktalanul intézkedjék az iránt, hogy az ily egyének orvosiilag rőktön megvizsgáltassanak és jelen rendelet értelmében azonnal orvosi megfigyelés alá vétessenek.

ember a ki ne ismerte volna — az mind tudja, hogy ez a küzdes vette igénybe élete két utolsó tizedének szinte minden idejét, s s hogy az, amit ez időben produkált, nem teljes — pedig igazán csak e korban izmos-tehetségének eredménye volt immár, hanem csak annak az erőnek a műve, a mi ama küzdes után fennmaradt. — Nem részletezzük szerencsétlen s jobb sorsra érdemes író-társunk életpályájának ezt azt oldalát. Főlemlítésre is csak azkésztetett, mert szomorú halálának ez a valószínű magyarázata, s mert erős hitünk, — hogy egyéniségének irodalmi jelentősége e küzdesek nélkül messze nagyobb leendett. Így elvonta pályájától, az irodalomtól, egyszerűen egyszerű hivatal (az államvaktaknál is volt alkalmazva) egyszerűen egyszerű egy kalandos terv, a melytől sorsa gyorsabban fordulást várt, s végtére még — a melytől különböző min-dig távol maradt — a politika is. — (Az utolsó választásoknál antisemita jelölt volt Mohácsos.) Mindezen küzdeseknek, mindezen családásoknak ad nyugalmat az a sir, a melyt a magyar irodalom e férfai választott ki magának. Gyászolva gondolunk rá, s őszinte érzéssel fájjaljuk végzetét s részvétünk épp úgy szól az írónak, kinek elkölözése igazán nagy veszteség, mint a szerencsétlen embernek, ki sokat küzdött, sokat szenvedett, s jobb sorsot érdemelt volna a gondviseléstől. Nyugodjék békével.

A bölcsész.

— Elbeszélés. —

Stobér H. —

Ford.: L a k y I m r e.

(Folytatás.)

— Tehát isten önnel, kedves barátom, ne maradjon soká.
Bergen szüntén oly hangon válaszolt; — Szívem szárnyakat fog lépteimnek kölesöznöni.

junk!
Popp J. G.
Pari fogorvos
erin fogpasztáját
Popp J. G.
Pari fogorvos.
yszappanát
Popp J. G.
Pari fogorvos.
kban
vitelére.
GYÁR.
Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Eladó tanyabirtok.

A Kösélyszegezen mintegy 18 nyilas szántó föld szabadkézből eladó. A feltételek alólirott ügyvéd irodájában megtekinthetők.

Szabó Antal,
ügyvéd.

Fogfájás
csupán a
FEYTONA
általavolítható el.
Debreczenben
Dr. Rothschnek V. Emil,
czegled-utcai gyógyszerárban.

Higgy
de
nézd meg
kinek

2946. tk.
1887.

III.

Árverési hirdetm. kivonat.

A h.-bösszörményi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhíré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtatónak Vasas Sándor, Mihály özv. Vasas Bálintné végrehajást szenvedők elleni 21 frt 1/2 kr. tökékövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék és (a h.-bösszörményi kir. járásbíróság) területén lévő s a h.-bösszörményi 1229. szám. alatti tjkönyvben foglalt 1290 hrsz. alatti 1276. számú ház s udvarból álló ingatlanra az árverést 600frtban ezenel megállapított kikialtási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi Szeptember hó 22-ik napján d. e. 9 órakor alólirott bíróság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól eladatni fog.

Arverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 60 frtot készpénzben, vagy az 1881-ik LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték. papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H.-Bösszörményben 1887. évi június hó 18. napján.

A h.-bösszörményi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Deák
kir. aljárásbíró.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS.

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelmezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szennecsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalmú kiváló hatású bizonyított különösen **tiüdbántalmaknál** ahol a szabadszén-sav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatás alkateszéknek a beteg testrezebe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hól szabadszén-savtartalommal erősebb ásványvizek, mint a **seltersi-gleichenbergi, tiüdbajokban**, különösen **tiüdvérzésknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás it is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tiüdbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán**, a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navratil, Dr. Poór, Dr. Kétly, Dr. Barbás;** Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek** s. b. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóviz

präservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb Triest-Fiumében KOLERA megbetegedés ellen a

„MARGIT“ borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos főraktár **ÉDESKUTY L.** m. kir. és szerb k. udv. ásványvíz szállítónál, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fúszkereskedésben és vendéglőkben.

Gyermekeinknél a lassu hervadás

a gyermekkor bösz ellenségétől: SCROPHULA és ANGOL BETEGSÉGTŐL áll elő. A legalkalmatlanabb életmód, melyet a kicsinykoru gyermekeknél használnak idezi elő ezen betegségeket; nevezetesen lisztirtalmu, ezen a gyermekgyomoroknak majdnem megemésztetetlen tápszer, korai vagy egészen nélkülözése a szoptatásnak. Olyan bajok, melyek a társadalom minden rétegében előfordulnak, ugy a városban, mint faluban és csakis hónapokon és éveken át az ugynevezett anticrophula szerek folytonos használata által győzhetik le fényes sikerrel. Ezek között a májölaj régi időtől fogva első helyet foglalja el, azonban annak az a tulajdonsága van, hogy nagyon rossz ízű és a gyermekek épséggel undoroknak töle. Ama kísérlet azt izletesebbé tenni részint meghiusult, részint meg a hatás szenvedett miatta.

Dr. Schmieid F. teplitzi gyógyszerész.

rész malata kivonati máj-ölajával vaia-hára egy czéliszert és felette kellemes kombinációju diätai szer találatot. A tápláló és erősítő anyag a MALATA-KIVONATTAL egyesítve mely e szernek az első helyet az orvosi gyógy és tápszeres közt nem sokára biztosítja. A malata kivonati-májölaj természetesen számtalan esetben mint tápszer használható, ott hoi eddig tisztán májölaj adatott.

Ara : 1 nagy üveg 1 frt, 1 kis üveg 65 kr.

Ertéktelen utánzatok meg akadályozása végett, minden üveg az itt látható védjeggyel van ellátva.

Raktár: Debreczenben Dr. Rothschnek Emil gyógyszerárban, **Büdszentmihály**: Lukács Ferencz gyógyszerárban.

Nagyban kapható Bécsben: **G. & R. Fritz, Droguerie.**

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENÖR“

legújabb és legdivatosabb betükkel gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánkozik mindenemü nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos iver hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászejelentések, levélfejek és levélborítékok,

báli meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb árákon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Szerkesztőség
S. Szechenyi utca SIMON
kereskedés

HIRDET

1050-ötési pénzek és a
valamint a lap sz
minden k ö z l e m é s

Bérmertetlen levelek
fogadta

XIV. év

Közgazdas

Irigylik töl nézhetik azt a melyet ez idő s retben mozgó ip felől Romániába monarchia ipark intensiv agitáció nevezetesen Cs gyilkoló, irtóhá ott is elkölő i liszt ellen. Mig a „Narodni List egyesegyedül az ki, mely csupán tartalmaz komolyt tevő elem mosolyly a den ép oly fejtel ez helyes bel keresztyén testv meket, Am de i is, Rieger Lászl clubbnak bevall neki állott e n tálni kezd az ifju böl, hogy melyi jobban bolond jobban meglazít monarchia két E-en jelenséggé vélemény is kén ból kilépni és a kissé a lábra paraucsolatot, régen nem olva

Nem is nemz séges ezt tenni, Nem azért szóla szág valami n szenvedne az ál Prágában insce hiszen Ausztria ga között épen egyedüli, mely

A „Debrecze

A kit

/Tágas szoba egy sz gyertya; 6t-hat vask A szobában egy börsé láthatók. Az ajtó mel ti órát mutat. A má

G á b o r. (kodik) Most ped Fogjuk hozzá: napután reggel k szobeli. Három n vez a szerencse - apámuak, hogy k és viszem haza a örül ennek Rosz ha sürgetem az után.) Eh! Félre Nézők keresztül vénykönyvet. (U ha valaki megosa atra paragrafust Szerencse, hogy szentelt viz, a m ná. No hiszen m ki ily módon esa várost kellene épi En meg Roszka. Legalább a méze nyelvével.) Azok szobában zaj hall gyel.) Ha nem o ur és egy asszo az asszonykának Hm! a férfi mint Különös lenne , tobaságokkal. Fő könyv tanulmány Gy h a n Csakhogy végre hozzá Miczus. Miezus,